

UNIwersYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA

ROZPRAWA HABILITACYJNA

Tomasz Ligor

**Analityka wydychanego powietrza
z zastosowaniem
sprzężonych technik chromatograficznych
z przeznaczeniem
do badań przesiewowych chorób płuc**

WYDAWNICTWO NAUKOWE
UNIwersYTETU MIKOŁAJA KOPERNIKA

Toruń 2011

Spis treści

Wykaz najważniejszych skrótów i oznaczeń	7
Wprowadzenie	9
1. Budowa i fizjologia układu oddechowego	13
2. Skład wydychanego powietrza	17
2.1. Biosynteza acetonu	19
2.2. Biosynteza izoprenu	20
2.3. Węglowodory i stres oksydacyjny	22
2.4. Alkohole i aldehydy	24
2.5. Związki siarki	24
2.6. Inne składniki wydychanego powietrza	24
3. Pobieranie próbek wydychanego powietrza	27
4. Metody stosowane w analizie wydychanego powietrza	31
4.1. Naczynia do pobierania i transportu	31
4.2. Metody wydzielania i wzbogacania analitów z próbek wydychanego powietrza	32
4.3. Techniki wykorzystujące złoża sorbentów	32
4.4. Mikroekstrakcja do fazy stacjonarnej (SPME)	34
4.5. Derywatywacja z zastosowaniem SPME	34
4.6. Techniki analityczne	35
4.7. Pełna wielowymiarowa chromatografia gazowa (GC×GC)	36
4.8. Spektrometria mas z jonizacją przez przeniesienie protonu (PTR MS)	36
4.9. Spektrometria mas z jonizacją w strumieniu wybranych jonów (SIFT MS)	38
4.10. Spektroskopia laserowa i układy sensorowe	39
5. Cel pracy	41
6. Metodyki pomiarów	45
6.1. Przygotowanie wzorców do kalibracji	45

6.2. Analizy powietrza wydychanego	46
6.3. Badanie tkanek	47
7. Walidacja	49
8. Badanie składu powietrza wydychanego u osób zdrowych	57
8.1. Badanie składu powietrza wydychanego pochodzącego od osób palących i niepalących	63
9. Skład powietrza wydychanego przez chorych z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc	67
10. Identyfikacja lotnych związków organicznych obecnych w wydychanym powietrzu pobieranym od pacjentów z nowotworami płuc	77
10.1. Substancje, które zakwalifikowano jako egzogenne	91
10.2. Lotne związki organiczne specyficzne dla pacjentów z nowotworem płuc	93
11. Emisja lotnych związków organicznych z tkanek nowotworowych	95
11.1. Powietrze wydychane	95
11.2. Badanie emisji LZO z tkanek w układzie HS SPME	98
12. Badania substancji lotnych wydzielanych przez komórki nowotworowe	103
Podsumowanie	107
Literatura	109
Abstract	135